

PORUKKA-HAUTOMO

Työkirja yhteisöllisyyden
kehittämiseen asuinalueilla

Laura Päiväpuro ja Susanna Rieppo

Kehitysvammaliitto

Tekstit

© Susanna Rieppo ja Laura Päiväpuro

Taitto ja kuvitus

Jenna Salminen, Muotoilutoimisto Polku

Next Print Oy, 2020

Julkaisu on saatavana verkossa:

<https://verneri.net/asunnosta-yhteisoon>

Painettu versio: ISBN 978-951-580-744-1

Verkkajulkaisu: ISBN 978-951-580-745-8

Sisällys

JOHDANTO	4
Yhteisöllisyys – yksilöllisesti yhdessä	5
Porukka-hautomo – yhteisöllisyyden kehittäminen	6
TUTUSTUMINEN	10
1. Miten saada muita mukaan?	10
2. Minä ja me – yhteishengen luominen	12
Tehtävä. Avaimet kertovat	12
Tehtävä. Yhtä mieltä?	13
3. Kotikulmilla – asuinympäristön tutkiminen	14
Tehtävä. Kaupunkiliftaus	14
Tehtävä. Vapaa-ajan ideapankki	15
TOIVEISTA TAVOITTEEKSI	18
4. Ideoidaan uutta!	18
Tehtävä. Ideariihi	19
5. Toiminnan suunnitteleminen	20
Tehtävä. Toimintasuunnitelma	20
YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS	24
6. Kuka voisi auttaa?	24
Tehtävä. Tuttuja ja tulevia kumppaneita	26
Tehtävä. Hissipuhe eli idean lyhyt esittely	27
7. Kumppaneiden löytäminen	28
Tehtävä. Yhteistyöstä sopiminen	30
ONNISTUTAAN YHDESSÄ!	34
8. Tehtävät selviksi	34
Tehtävä. Omissa housuissa	34
Tehtävä. Vahvuus- ja taitokartta	36
Tehtävä. Työnjako	37
9. Tapahtumahetkellä – yhteistyön tähtihetki	38
Tehtävä. Palautteen kerääminen osallistujilta	38
ME TEHTIIN SE!	42
10. Onnistumisten arviointi ja juhlistaminen	42
Tehtävä. Toiminnan itsearviointi	44
Tehtävä. Kehukaa onnistujia	45
LOPPUSANAT	46
Onnittelut yhteisestä matkasta!	46

Onnistumistarinoita

Toivottiin juhlia,
saatiin aikaan
Bailaava-klubi
s.16

Salibandy ja
urheiluhenki
yhdistävät
s.22

Katjan tie
zumbaohjaajaksi
s.32

Asukastoimintaa
yhteisessä
kerrostalossa
s.40

JOHDANTO

Porukka-hautomo on asuinalueella toimiva kehittäjäryhmä, joka rohkaisee osallistumaan ja torjuu yksinäisyyttä. Toiminnan avainhenkilöitä ovat ihmiset, jotka tarvitsevat tukea osallistumiseen. Hautomossa he ideoivat ja järjestävät toimintaa, jossa alueen asukkaat voivat tutustua ja tehdä asioita yhdessä.

Lähiympäristöön tutustuminen kannattaa

Oman kodin lähiympäristöt ovat tärkeä osa hyvää asumista. Omaan asuinalueeseen tutustuminen ja muiden ihmisten tunteminen helpottavat osallistumista ja ehkäisevät yksinäisyyttä. Ne vahvistavat turvallisuuden tunnetta ja pärjäämistä omassa kodissa.

Porukka-hautomon työkirja tukee yhteisöllisyyden kehittämistä asuinalueilla. Kirja sisältää ohjeita ja tehtäviä Porukka-hautomon toteuttamiseen omalla paikkakunnalla.

Työkirjan tehtävien avulla lisätään yhteistyötä muiden paikallisten ihmisten kanssa. Yhteistyön avainhenkilöitä ovat tukea tarvitsevat henkilöt. Tehtävät auttavat heitä osallistumaan yhteistä tekemistä koskevien päätösten tekemiseen.

Hautomon toimintamalli on kehitetty Porukoissa-hankkeessa yhdessä kehitysvammaisten ihmisten kanssa. Työkirjan esimerkit kertovat heidän onnistumisistaan.

Porukka-hautomon toimintamallia kokeiltiin Lappeenrannassa, Mikkelissä ja Tampereella. Toimintaa kehitettiin yhdessä Eksoten, Savas-Säätiön ja Setlementtiasuntojen kanssa.

Porukoissa-hanke toteutettiin STEA-avustuksella vuosina 2018 – 2020.

Yhteisöllisyys – yksilöllisesti yhdessä

Yhteisöllisyys tarkoittaa yhteishenkeä,
jota ihmiset kokevat porukoissa.
Yhteisöllisyyden avaimia on kolme.

1. Omat valinnat

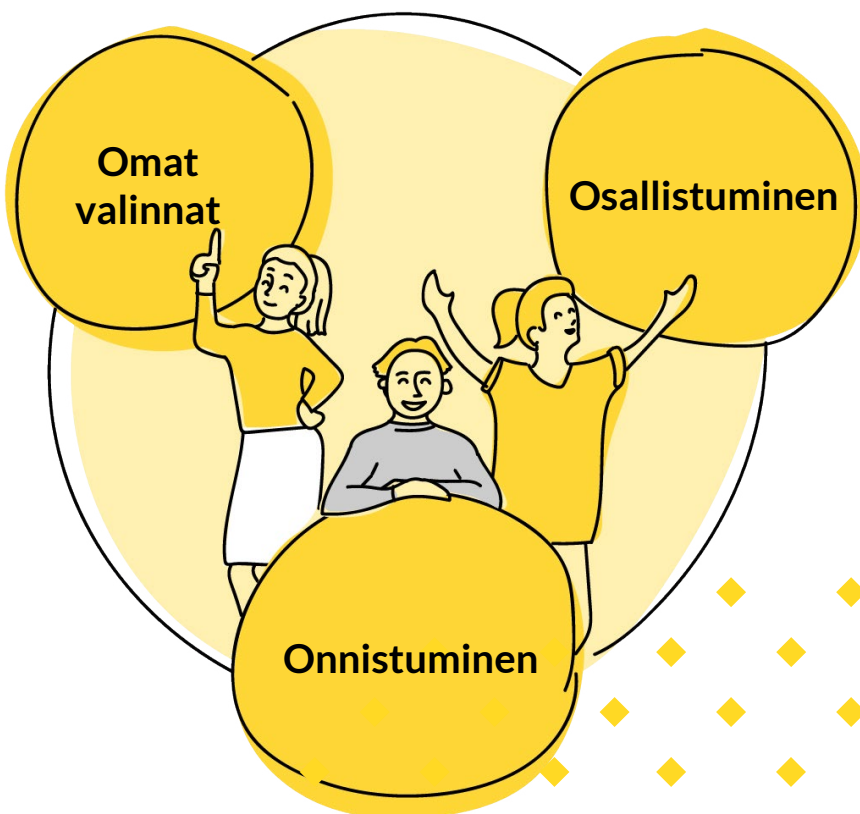
Yhteisöllisyyden kokeminen edellyttää,
että ihmiset voivat olla yhdessä yksilöinä.
On tärkeää, että osallistumisen tavoista voi päättää itse.
Hyvässä porukassa kaikki saavat osallistua päätösten tekemiseen.
Porukka-hautomo tukee ihmisiä johtamaan toimintaa itse.

2. Osallistuminen

Kokemus me-hengestä syntyy,
kun itselle tärkeitä asioita voi tehdä yhdessä muiden kanssa.
Osallistumisen tapoja on monia, vaikka asioita tehdään yhdessä.
Porukka-hautomossa ihmiset saavat välineitä yhteistyöhön.

3. Onnistuminen

Onnistumiset antavat mahdollisuuden kokea itsensä tärkeäksi.
Tunnetta vahvistaa kokemus siitä,
että omalla toiminnalla saadaan aikaan hyviä asioita myös muille.
Porukka-hautomo antaa mahdollisuuden jakaa kokemuksia yhdessä.

Porukka-hautomo

– yhteisöllisyyden kehittäminen

Porukka-hautomon toiminta perustuu yhteisten kokemusten hankkimiseen ja jakamiseen. Toiminta sisältää kymmenen ryhmätapaamista, joihin kuuluu keskustelua ja toiminnallisia tehtäviä.

Yhden tapaamisen kesto on noin 2,5 tuntia. Tapaamispaikkoina ovat erilaiset tilat asuinympäristössä, kuten kerhohuoneet ja asukastilat, kahvilat, kirjastot tai puistot.

Tutustuminen

1. Miten saada muita mukaan?
2. Minä ja me – yhteishengen luominen
3. Kotikulmilla – asuinympäristön tutkiminen

Toiveista tavoitteeksi

4. Ideoidaan uutta! Yhteistä unelmointia
5. Toiminnan suunnitteleminen

Kohti kumppanuutta ja yhteistyötä

6. Kuka voisi auttaa?
Kumppaneiden löytäminen
7. Kumppanuus –
yhteistyöstä sopiminen

Onnistutaan yhdessä

8. Työnjako selväksi
– vahvuudet ja taidot käyttöön
9. Tapahtumahetkellä
– yhteistyön tähtihetki

Me tehtiin se!

10. Onnistumisten arviointi
ja juhlistaminen

Kehittäjäryhmän tukeminen

Porukka-hautomoon tarvitaan kaksi tukihenkilöä.

Toinen heistä on henkilö,
jolla on kokemusta osallistujien tukemisesta.
Toinen heistä on vertainen eli henkilö,
jolla on kokemusta tuen saamisesta.

Tukihenkilöt haluavat kuunnella muita
ja ovat rohkeita kokeilemaan uutta.
He haluavat jakaa myös omia kokemuksiaan.
Tukihenkilöt auttavat ryhmää

- saamaan tietoa,
- punnitsemaan valintoja,
- tekemään asioita.

Hyvä tukihenkilö ei tee päätöksiä ryhmän puolesta.
Hän huomaa taidot, jotka voivat liittyä esimerkiksi piirtämiseen,
esiintymiseen, tietokoneen käyttämiseen
tai kysymysten tekemiseen.

Alussa ryhmän osallistujat voivat tarvita enemmän tukea.
Usein he rohkaistuvat tekemään asioita itse,
kun kokemukset ja rohkeus karttuvat yhdessä.

VINKKI!

Vertaisuus

Vertaisuus tarkoittaa sitä,
että toinen saman asian kokenut ymmärtää,
miltä sinusta tuntuu.

Vertaiselle on helppo puhua,
koska samanlainen elämäntilanne
tai samanlaiset kokemukset jostakin asiasta yhdistävät.
Vertaiselta voi saada omaan elämäntilanteeseen
sopivia vinkkejä ja neuvoja tai muuta apua.

Vertaistukea voi antaa ja saada kaksin tai ryhmässä.
Usein vertaistuki on toimintaa,
jonka jokin taho on järjestänyt ja jota joku ohjaa.

Tukihenkilöiden muistilista – ryhmätapaamisten suunnittelu

Ennen tapaamista

Hautomon tapaamisen suunnittelu

Tavatkaa ja suunnitelkaa yhdessä,
mitä seuraavassa hautomon tapaamisessa tehdään.

Tutustukaa tapaamisen aiheeseen.
Valitkaa tapa ja tehtävät,
joiden avulla asioissa päästään eteenpäin.

Varatkaa mukaan kyniä ja paperia muistiinpanoja varten.

Tapaamisen aikana

Tavoitteen kertaaminen ja kuulumiskierros

Mikä on ryhmän ja tapaamisen tavoite?
Mitä asian hyväksi on tehty tai tapahtunut?
Mitä pitää tehdä seuraavaksi?

Asioiden edistäminen

Valitkaa työskentelytavat ja tehtävät,
jotka vievät asiaa eteenpäin.
Etsikää tietoa, keksikää ideoita,
soittakaa tarvittaville ihmisille, tehkää ilmoitus lehteen

Jakakaa tehtävät, joita tulisi tehdä

Mitä pitää tehdä tai selvittää ennen seuraavaa tapaamista?
Kuka ottaa tehtävän hoitaakseen?

Tapaamisen jälkeen

Muistion kirjoittaminen ja jakaminen

Tehkää muistiinpanoista lyhyt muistio.
Käyttäkää tekstin lisäksi valokuvia ja kuvia,
koska ne helpottavat muistamista.

Muistion voi tehdä Papuri-työkalun avulla.
<https://papuri.papunet.net/>

Jakakaa muistio hautomon osallistujille.

TUTUSTUMINEN

1. Miten saada muita mukaan?

Ensimmäisellä kerralla etsitään osallistujia Porukka-hautomoon. Kutsutte ihmisiä tapaamiseen, jossa kerrotte hautomon toiminnasta. Tapaamisessa pyydätte heitä mukaan toimintaan, jossa tutustutaan ihmisiin ja kehitetään asuinaluetta yhdessä.

Kutsun saaminen vertaiselta tai tutulta helpottaa osallistumista. Usein vertaisena toimiva tukihenkilö tietää, mistä löytää ihmisiä mukaan.

Kutsun saajalle kannattaa antaa miettimisaikaa. Kun olet antanut kutsun, voitte sopia, milloin puhutte asiasta uudestaan.

Porukka-hautomoon tutustuminen

Ensimmäinen tapaaminen on rento hetki kahvi- ja teetarjoilun parissa. Tärkein kysymys on: mitä sinulle kuuluu?

Tapaamisessa kerrotte osallistujille Porukka-hautomon toiminnasta:

- mitä hautomossa tehdään
- montako kertaa tavataan
- missä ja milloin tavataan

Tutustumisen jälkeen on helpompi päättää osallistumisesta. Jatkossa osallistujien on hyvä olla samoja ihmisiä. Näin ihmiset tulevat tutuiksi toisilleen ja itselle tärkeistä asioista on helpompi jutella.

Lopullinen ryhmä

Noin kuusi henkilöä on sopiva koko ryhmälle. Ryhmässä voi olla erilaisia ihmisiä. Joku voi olla puhelias ja touhukas, mutta toinen haluaa kuunnella ja katsella.

Pienessä ryhmässä on helppo tutustua ja tehdä asioita yhdessä. Ryhmän aloitettua päätätte yhdessä ryhmän jäsenten kanssa, otetaanko uusia jäseniä mukaan vielä myöhemmin.

MOI!

**Kaipaanko uusia tuttuja,
kavereita tai toimintaa?**

Tule kahville ja tutustumaan Porukka-hautomoon.

Aika: _____

Paikka: _____

Mikä Porukka-hautomo on?

Porukka-hautomossa voit tutustua muihin
ja löydät tekemistä vapaa-aikaan.

Toiminta on tarkoitettu sinulle, joka

- toivot kaveria, tukea tai rohkeutta osallistumiseen
- haluat vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Tutustumisen lisäksi

- ideoimme uusia tapoja viihtyä yhdessä,
- annamme ja saamme vertaistukea osallistumiseen,
- vaikutamme asioihin, jotka ovat meille tärkeitä.

Tule tutustumaan ja kuulemaan lisää!

Jos tarvitset enemmän apua, ota oma tukihenkilö mukaan
(esim. kulkeminen, pukeutuminen, wc-käynnit).

Terveisin Porukka-hautomon tukihenkilöt

2. Minä ja me – yhteishengen luominen

Toisessa tapaamisessa tutustutte toisiinne ryhmän jäseninä. Tutustuminen ja mukava yhdessä tekeminen vahvistavat yhteishenkeä. Viihtyisä ja turvallinen olo kannustaa kokeilemaan uusia asioita.

Tapaamisen tarkoituksena on

- tutustua
- kerrata Porukka-hautomon tarkoitus
- tehdä yhteiset säännöt.

Tutustumiseen kannattaa käyttää aikaa, jotta ryhmään on helppo tulla. Viihtyisä ympäristö ja tarjoilut auttavat pysähtymään yhteisen pöydän ääreen. Samalla voitte rupatella ja tutustua henkilökohtaisemmin.

Kun olo on rento ja ilmapiiri mukava, tukihenkilöt kertovat tapaamisen tarkoituksen. Yhteisten tehtävien avulla jatkatte tutustumista ja vahvistatte ryhmähenkeä.

VINKKI!

Rupattelua voi harjoitella

Rupattelu on hyvä tapa tehdä tuttavuutta.

Toimivia rupatteluaiheita ovat esimerkiksi

- paikka, jossa tapaatte,
- paikalliset jännittävät uutiset
- monille tutut julkkikset tai urheilu

TEHTÄVÄ

Avaimet kertovat

Tutustutaan kertomalla omista avaimista.

Jokainen ottaa avaimensa esille.
Mihin paikkoihin sinulla on avain?
Mitä muita avaimia sinulla on?
Mitä mukavaa näissä paikoissa voi tehdä?
Liittyykö avaimenperääsi joku tarina?
Mitä muuta haluat kertoa itsestäsi?

Mukana olevat tavarat kertovat meistä usein paljon.
Esine voi olla myös muu mukana oleva asia, kuten puhelin tai laukku.

TEHTÄVÄ

Yhtä mieltä?

Tehtävässä treenaatte rohkeutta oman mielipiteen ilmaisuun.
Samalla voitte muodostaa porukan yhteiset säännöt.

Laittakaa huoneen vastakkaisille seinille kyllä-lappu ja ei-lappu.

Tukihenkilö esittää ryhmälle väittämiä siitä,
millainen on hyvä kaveri.
Mukana on väittämiä,
jotka eivät kuulu kaveruuteen.
Muut kertovat mielipiteensä
liikkumalla kyllä- ja ei-seinien välillä.

Myös huumori on sallittua!

Hyvä kaveri kuuntelee minua, kun puhun.		Kavereiden kanssa ei voi olla eri mieltä.	Kavereille pitää ostaa usein lahjoja.
Hyvä kaveri kertoo kaikista asioistani muille ihmisille.	Kavereita pitää suudella.		Kavereita ei saa auttaa.
	Hyvä kaveri ei juoruile.	Kavereiden kanssa voi nauraa.	
Kaverille pitää antaa rahaa.	Kaverit auttavat, kun tarvitsen apua.		Hyvä kaveri on luotettava.

3. Kotikulmilla – asuinympäristön tutkiminen

Kolmannella tapaamiskerralla selvitätte paikkoja ja harrastuksia, joissa voi viettää aikaa ja tavata ihmisiä. Paikkoihin tutustuminen helpottaa osallistumista. Lisäksi on tärkeää, että tiedät, miten itse parhaiten pääset paikalle.

Tapaamisessa saatte vinkkejä tekemiseen ja tapahtumiin. Puhutte ja etsitte tietoa paikoista ja harrastuksista, joissa voi viettää vapaa-aikaa ja tavata muita. Kirjatkaa vinkit muistiin vapaa-ajan vinkkilistaksi, jonka voi monistaa kaikille osallistujille.

Lisäksi jutellaan asioista tai paikoista, joihin liittyy kurjia tai pelottavia kokemuksia. Ikävistä kokemuksista juttelemalla voi löytää tapoja, jotka auttavat selviytymään tilanteissa.

Keskustelussa voi tulla esille myös muita asioita, joihin toivotte muutosta. Näitä tietoja tarvitsette seuraavalla kerralla.

TEHTÄVÄ

Kaupunkiliftaus

Tehtävässä etsitte uusia ideoita yhteiseen tekemiseen. Harjoituksen voi tehdä esimerkiksi kadulla tai kauppakeskuksessa.

Liftauksessa pyydätte ohi kulkevilta ihmisiltä lupaa yhteiseen kävelyyn heidän vieressään. Yhteisen kävelyn aikana henkilöltä kysytään kaksi kysymystä:

- Missä tapaat tuttujasi?
- Mitä teette yhdessä?

Lopuksi voitte kiittää ja toivottaa hyvää matkaa.

Keskustelkaa yhdessä, miltä tehtävä tuntui. Kehukaa toisianne rohkeudesta.

TEHTÄVÄ

Vapaa-ajan ideapankki

Keskustelkaa siitä,
miten vietätte vapaa-aikaa kodin ulkopuolella.

Missä vietät aikaa iltaisin/viikonloppuisin/lomalla?

Mitä kivaa siellä voi tehdä?

Mitä muuta teet vapaa-ajalla? Missä?

Mistä saat tietoa tapahtumista ja toiminnasta?

Mitä teet, kun toivot kaveria?

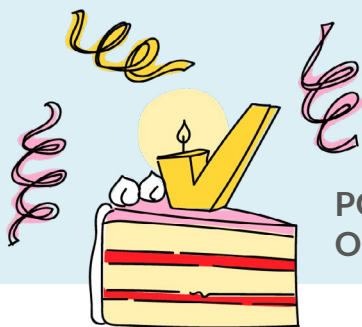
Mitä paikkoja?

Mitä tekemistä?

Vapaa-aika

Mistä saa tietoa?

Miten pyytää
kavereita?

PORUKKA-HAUTOMON ONNISTUMISTARINA

Toivottiin juhlia, saatiin aikaan Bailaava-klubi

Mikkelin Porukka-hautomossa osallistujat halusivat järjestää juhlia, tavata kavereita ja tanssia. Lisäksi he toivoivat, että kukaan ei jäisi yksin. Muutama osallistujista tiesi ravintoloita, joita pyytää yhteistyöhön. Hautomon tukihenkilöltä he saivat apua tiedon etsimiseen ja yhteyden ottamiseen ravintolaan.

Paikan piti olla esteetön, jotta kaikki pääsevät mukaan. Ryhmä tiesi myös, mitä ei haluttu: tappeluita tai liian humalaista porukkaa. Lisäksi keksittiin tapahtumille nimi: Bailaava-klubi.

Vaakuna Night-yökerhon nettisivuilla luki, että tila on esteetön. Yökerhoon laitettiin sähköposti, jossa heitä pyydettiin kuulemaan porukan ideaa.

Yökerhon päällikkö Meri tuli mukaan tapaamiseen, jossa ideaa esiteltiin eri ihmisille. Merin mielestä idea oli hyvä. Yhdessä sovittiin uusi yhteistyötapaaminen yökerholle.

Myös Kehitysvammaisten tukiyhdistyksen Taru kuuli ideasta ja halusi mukaan yhteistyöhön. Tukiyhdistys oli aikaisemmin järjestänyt diskoja jäähallilla, mutta nyt tilat eivät olleet enää vapaana.

Tapaamisessa keskusteltiin porukan toiveista.
Voiko Dj:ltä toivoa biisejä?
Onko baarissa tarjolla alkoholittomia juomia?
Samalla tutustuttiin yökerhon tiloihin ja
katsottiin kulkutiet pyörätuoleille.
Lopuksi sovittiin ensimmäinen klubipäivä.

Ensimmäistä klubi-iltaa varten sovittiin vastuutehtäviä:

- mainosten vieminen kaupungille
- karaoke-emäntänä toimiminen
- valokuvaaminen
- ihmisten opastaminen uudessa paikassa
- palautteen kerääminen kävijöiltä

Tukiyhdistys auttoi tapahtumassa huolehtimalla narikasta.
Illan lopuksi he varmistavat,
että kaikki pääsevät kotimatalle.

Bailaava-klubi on järjestetty nyt neljä kertaa.
Kävijöitä on kerralla noin 100-150.
Moni on ollut innoissaan,
kun on päässyt oikeaan yökerhoon juhlimaan.

TOIVEISTA TAVOITTEEKSI

4. Ideoidaan uutta!

Neljännessä tapaamisessa ideoitte asian, jonka toteutatte yhdessä. Yhteisöllisyys syntyy itselle tärkeistä asioista, joita voi löytää kokeilemalla ja tekemällä asioita yhdessä. Tiedätte itse parhaiten, mitkä asiat ovat teille tärkeitä.

Mitä haluamme tehdä yhdessä?

Tapaamisen aluksi keräätte ajatuksia yhteisestä tekemisestä tai asioista, joita osallistujat toivovat lisää. Lopuksi valitsette yhden asian, jota haluatte edistää tai kokeilla.

Sopikaa, ketkä piirtävät tai kirjoittavat toiveita muistiin. Muistelkaa myös viime kerran keskustelua. Liittäkää mukaan myös silloin mainitut toiveet ja asiat, joihin toivotte muutosta.

Hyviä ajatuksia voi olla paljon ja valitseminen voi tuntua vaikealta. Valitseminen on kuitenkin tärkeää. Voitte palata toivelistan äärelle uudestaan, jos ensimmäinen idea ei toteudukaan.

Voit kokeilla myös yksin, onnistuuko oman toiveesi toteuttaminen. Ryhmältä voi saada vinkkejä siihen, kuka voisi auttaa asian eteenpäin viemisessä.

VINKKI!

Kuvat tukevat keskustelua

Voit käyttää keskustelussa apuna valmiita kuvia tai piirtämistä. Kuvat tukevat myös valintojen tekemistä. Oman puheenvuoron aikana kuvat auttavat sinua muistamaan kerrottavat asiat.

Piirtämistä kannattaa kokeilla rohkeasti. Ei tarvitse olla taiteilija. Myös tikku-ukot riittävät!

Valmiita kuvia ja työkalun kuvataulujen tekemiseen löydät Papunetin verkkosivuilta <https://papunet.net/materiaalia>.

TEHTÄVÄ

Ideariihi

Unelmoikaa yhdessä alla olevien kysymysten avulla

- millaista tekemistä toivoisit vapaa-aikaasi?
- missä?
- kenen kanssa?
- miksi?

Kirjoittakaa tai piirtäkää vastaukset muistiin, yksi toive yhdelle paperille.

Jatkakaa ideointia, kunnes uudet ajatukset loppuvat.

Asettakaa valmiit toiveet kaikkien nähtäväksi.

Pohtikaa, onko toiveissa samankaltaisuuksia tai mitkä niistä sopivat yhteen.
Kerätkää samanlaiset toiveet yhteen.

Miettikää missä ja miten ne voisivat toteutua.

Keskustelkaa ideoista yhdessä

- mikä innostaa eniten?
- mikä ideoissa on hyvää?

Valitkaa yksi asia, jonka haluatte toteuttaa.
Idean voi valita keskustelemalla tai äänestämällä.

Valitun idean toteuttaminen on yhteinen tavoitteenne.

5. Toiminnan suunnitleminen

Viidennessä tapaamisessa teette toimintasuunnitelman.
Toimintasuunnitelma auttaa teitä johtamaan toimintaa.
Asioiden tekeminen itse on monille tärkeää.
Hyvä porukka auttaa huomaamaan asiat, joissa itse on taitava.
Hyvässä porukassa omia taitoja saa käyttää yhteisissä asioissa.

Mitä idean toteuttamisessa tarvitaan?

Toimintasuunnitelmaan kirjoitetaan asioita,
joita tarvitaan idean toteuttamisessa.
Toimintasuunnitelma auttaa päättämään itse,
mihin tarvitaan tukea ja keneltä.

Kirjoittakaa suunnitelmaan, mitä haluatte ja voitte tehdä itse.
Pohtikaa, mitä tiloja ja tarvikkeita teillä on käytössä.

Lopuksi suunnitelmaan kirjoitetaan,
mitä jäi vielä puuttumaan:

Mihin asioihin tarvitsette lisää osaamista?
Puuttuuko tarvikkeita tai tiloja?
Millaista apua toivotte?

TEHTÄVÄ

Toimintasuunnitelma

Kirjoittakaa paperille tavoite
eli idea, jonka haluatte toteuttaa.
Jakakaa ympyrässä olevat aiheet omille papereilleen.

Pohtikaa yksi aihe kerrallaan,
mitä tarvitsette idean toteuttamiseen.
Kysymykset auttavat pohtimisessa.
Kirjoittakaa vastaukset muistiin.

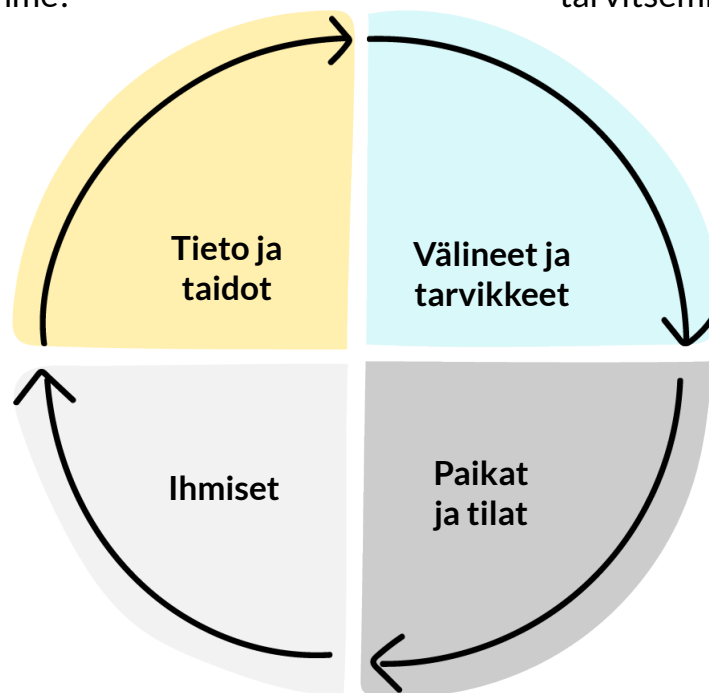
Toimintasuunnitelma on valmis, kun kaikki aiheet on käyty läpi.

Mitä haluamme tehdä?

Tavoite:

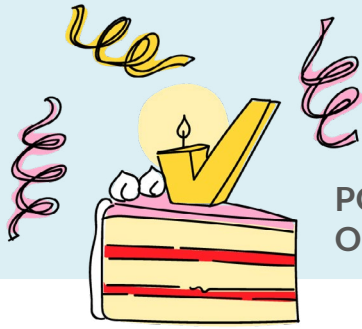
- Mitä voimme tehdä itse?
- Mitä uutta osaamista tarvitsemme?

- Mitä välineitä meillä on?
- Mitä muita välineitä tarvitsemme?

- Ketä tuttuja haluamme pyytää mukaan?
- Ketä muita toivomme mukaan?

- Mitä paikkoja meillä on käytössä?
- Millaista paikkaa toivomme?

PORUKKA-HAUTOMON ONNISTUMISTARINA

Salibandy ja urheiluhenki yhdistävät

Lappeenrannan Joutsenossa asuva miesporukka toivoi tukea salibandyjoukkueen perustamiseen. Porukalla oli vahva urheiluhenki, joka yhdistää myös muita paikallisia asukkaita.

Porukka-hautomossa miehet tekivät suunnitelman siitä, miten joukkue perustetaan. Suunnittelussa auttoivat porukan vahvuudet: he tunsivat paikallisia ihmisiä ja olivat taitavia innostamaan muita mukaan.

Miehet etsivät itse pelaajat ja valmentajia. He kysyivät mukaan vanhoja ja uusia tuttuja. Ennen kysymistä he miettivät, mitä pelaajilta ja valmentajalta toivotaan.

Lisäksi järjestettiin yhteistyötapaaminen, jossa ideaa esiteltiin muille joutsenolaisille. Tavoitteena oli saada ideoita pelipaikan ja tarvittavan rahan löytämiseen. Tapaamisessa ideaa mietittiin yhdessä.

Muilta saatujen vinkkien avulla miehet löysivät kaksi kumppania. Liikuntatoimi auttoi porukkaa pelipaikan varaamisessa. Urheiluseura auttoi hakemaan rahoitusta ja huolehti maksuista.

Joukkueen pelaajista valittu kapteeni Juha, valmentajat sekä yhteistyökumppanit tapaavat, kun joukkue tarvitsee tukea asioiden hoitamiseen. Myös vammaispalvelut tukevat pelaajia tarvittaessa asioiden järjestelyssä.

Treenit aloitettiin syyskuussa 2019.

Porukka on ylpeä, koska on perustanut joukkueen itse.

Tulevaisuuden tavoitteena on pelimatka turnaukseen.

Pelaajat kertovat, että treeneissä saa onnistua ja olla taitava.

Yhteinen aika pelikavereiden kanssa ja urheiluhenki ovat tärkeitä.

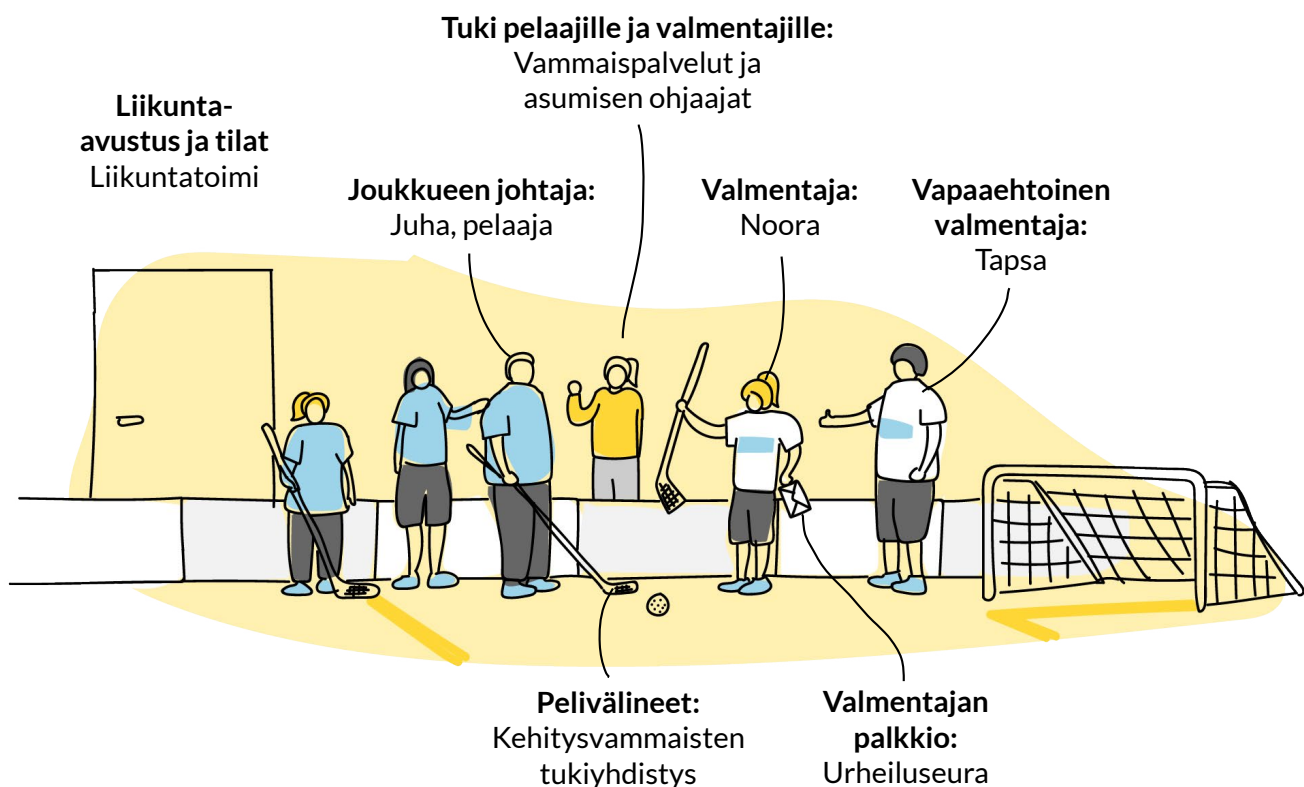
Joukkueen kapteeni kertoo:

”Joukkue on tärkeä!

Saa niiden kanssa juosta ihan tosissaan.

On semmosta hyötyäkin, että saa kuntoa lisää ja painoa pois.

Valmentajat on huippuluokkaa.”

YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

6. Kuka voisi auttaa?

Kuudennessa tapaamisessa etsitte kumppaneita.

Yhteistyö auttaa idean toteuttamisessa.

Siksi ideasta kannattaa puhua mahdollisimman monille.

Myös muut ovat voineet miettiä samanlaisten juttujen tekemistä.

Silloin yhteistyöstä on hyötyä kaikille.

Kaikkia asioita ei tarvitse osata, tehdä tai omistaa itse.

Kumppanit voivat auttaa tai neuvoa toiminnan järjestämisessä.

He voivat lainata tarvikkeita ja tiloja tai tietää ihmisiä, jotka voivat auttaa.

Usein he myös kannustavat ja rohkaisevat.

Yhteistyö on hyödyllistä kaikille osallistujille.

Kumppanit voivat itse tarvita tietoa ja osaamista.

He voivat toivoa uusia osallistujia ja tapoja tehdä asioita yhdessä.

Nopein tapa löytää kumppaneita on kysyä tutuilta.

Kutsukaa kumppaneita mukaan pyytämällä heitä tapaamiseen.

Soittakaa heille tai lähettäkää sähköpostia.

VINKKI!

Ehdotuksia kumppaneiksi

Kaupungin tai kunnan työntekijät
osallisuuskoordinaattori,
liikunnanohjaaja,
nuorisotyöntekijä

Paikallisyhdistykset
asukasyhdistykset,
mielenterveysseurat,
harrastus- ja vapaa-ajan yhdistykset

Seurakunnat

Paikalliset yritykset
ravintolat,
kahvilat,
kaupat

Oppilaitokset
ammattikoulut,
kansanopistot,
työväenopistot

Tapoja yhteistyötapaamisen järjestämiseen

1. Henkilökohtainen tapaaminen

Henkilökohtainen tapaaminen on hyvä valinta silloin, kun tiedätte etukäteen kuka olisi paras auttamaan.

Tapaamisen voi järjestää kutsumalla kumppaniehdokas käymään tai pyytämällä tapaamista kumppanin luona.

Asian esittelyssä auttaa aiemmin tehty toimintasuunnitelma.

2. Learning cafe eli oppimiskahvila monelle kumppaniehdokkaalle

Kutsukaa kumppaniehdokkaat oppimiskahvilaan. Kahvittelun lisäksi vieraat tutustuvat toisiinsa sekä ryhmään.

Ensin ihmiset kertovat vuorotellen itsestään. Esittäytymisen jälkeen kerrotaan ryhmän ideasta ja toiveesta saada kumppaneita idean toteuttamiseen.

Toimintasuunnitelmaan kirjoitetut asiat jaetaan eri papereille aiheittain. Aiheita on neljä: 1) osaaminen, 2) tarvikkeet, 3) paikat 4) ihmiset. Aihepaperit laitetaan eri pöytiin. Kumppaniehdokkaat kiertävät lukemassa papereita. He kirjoittavat pöydissä oleville paperilapuille (esim. Post-it), miten haluaisivat auttaa idean toteuttamisessa.

3. Esitelmä suurelle yleisölle

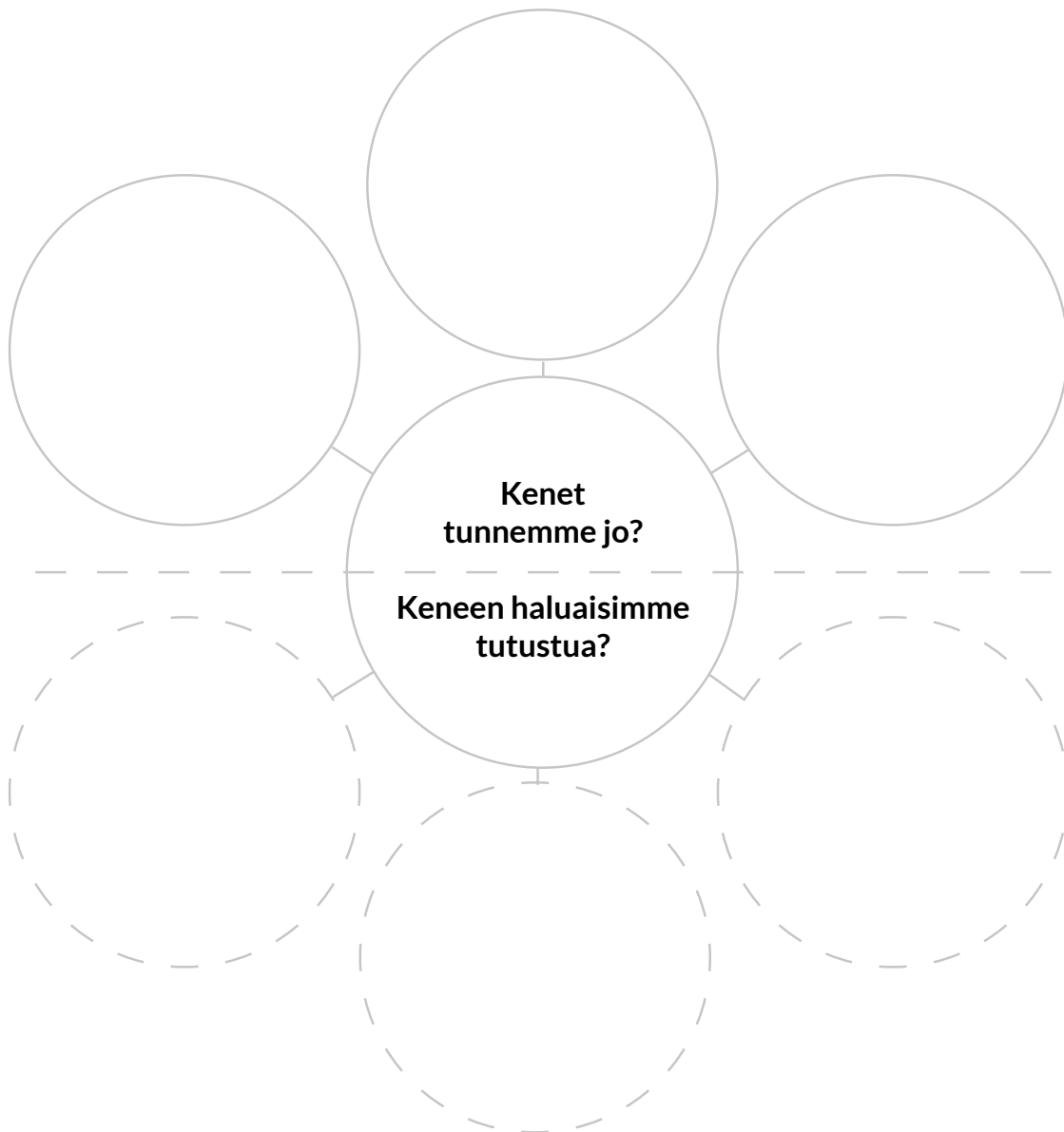
Esitelmä sopii käytettäväksi silloin, kun puhutte suuremmalle joukolle ihmisiä.

Puheena voi käyttää hissipuhetta, jota tukee valokuvien tai piirustusten avulla tehty diaesitys. Esityksen voi tehdä tietokoneella (esim. Power Point). Varmistakaa, että esitelmän paikassa on tarvittavat välineet esityksen näyttämiseksi.

TEHTÄVÄ

Tuttuja ja tulevia kumppaneita

TEHTÄVÄ

Hissipuhe eli idean lyhyt esittely

Hissipuhe on innostava ja lyhyt puhe,
joka vie yhtä vähän aikaa kuin hissimatka.
Hissipuheessa kerrotte itsestänne ja keuhutte omaa ideaanne.
Lopuksi pyydätte tarvittavaa asiaa ja kiitätte avusta.

Kirjoittakaa tai piirtäkää muistilappu hissipuhetta varten.
Parityönä esitetty puhe helpottaa kertomista,
kun toinen kysyy ja toinen vastaa muistilapun mukaan.

Keitä olemme?

Mitä me haluamme tehdä?

Miksi asiamme on tärkeä? Mitä hyötyä siitä on?

Mitä apua tarvitsemme?

7. Kumppaneiden löytäminen

Seitsemännessä tapaamisessa löydätte kumppaneita.
Lisäksi sovitte yhteistyöstä heidän kanssaan.
On hyvä keskustella siitä, mitkä asiat ovat teille tärkeitä.
Yhteisen ymmärryksen löytämiseen kannattaa varata aikaa.

Yhteistyön käynnistäminen

Yhteistyö alkaa tutustumisesta.
Kysykää, mitä kumppanit tekevät ja kenen kanssa.
Kertokaa itsestänne ja ryhmänne ideasta tarkemmin.
Apuna voi käyttää aiemmin tehtyä hissipuhetta.

Tutustumisen jälkeen kysykää,
haluaisiko kumppani tehdä yhteistyötä.
Antakaa kumppanille mahdollisuus kysyä lisää
ja kertoa mielipiteensä ideastanne.
Voitte myös kysyä, tarvitseeko kumppani itse apua,
tai miten heidän järjestämänsä toimintaan pääsee mukaan.

Sopikaa lopuksi, miten yhteistyötä jatketaan:
miten pidetään yhteyttä sekä
milloin ja missä toimintaa suunnitellaan yhdessä.

Kaikista kohtaamisista ei synny yhteistyötä,
mutta kohtaamisessa voidaan tulla silti tutuiksi.

VINKKI!

Ideat muuttuvat

Alkuperäinen idea voi muuttua matkan varrella.
Pitkin matkaa tapahtuu oivalluksia
ja jokainen tuo toteutukseen omia ajatuksiaan.
Jos huomaatte, että jokin asia ei toimi,
pitää keksiä uusi tapa toimia.

Tätä ei pidä säikähtää tai välttää.
Idean muuttuminen ei ole epäonnistumista,
vaan tarkoittaa sen kehittymistä.

Kun suunnitelmaan tulee muutoksia,
pysähtykää ja keskustelkaa ryhmässä
joustavuudesta ja jämäkkyydestä.

- 1) **Mikä voi muuttua ilman, että alkuperäinen ajatus katoaa?**
Esimerkki. Jos toiminnalle ei löydy tilaa, voidaanko kokoontua ulkona?
- 2) **Mistä ette ole valmiita joustamaan?**
Esimerkki. Jos tapahtumaan pitää päästä pyörätuolilla, täytyy tapahtumapaikan olla esteetön.

TEHTÄVÄ

Yhteistyöstä sopiminen

Kun kumppani on löytynyt, kannattaa järjestää uusi tapaaminen. Tapaamisessa käytte asiat ja tehtävien jakamisen yhdessä läpi. Tehtävien jakamisessa auttaa aiemmin tehty toimintasuunnitelma.

Valmistautukaa keskusteluun etukäteen. Miettikää asiat, joista haluatte kysyä tai keskustella.

Kumppaneiden kanssa yhdessä sovittavia asioita ovat esimerkiksi:

- missä ja milloin toimintaa järjestetään?
- mitä tehtäviä pitää tehdä ja kuka ne tekee?
- tarvitaanko rahaa, mistä sitä saadaan?

Pysähtykää ja kerratkaa keskustelua tapaamisen aikana. Näin varmistatte, että kaikki ymmärtävät mistä puhutaan.

Kirjoittakaa muistio sovituista asioista. Lähettäkää valmis muistio kaikille tapaamisen osallistujille.

Muistio

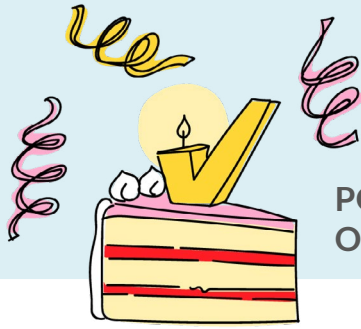
Tapaamisen aihe:

Osallistujat:

Mistä asioista puhuttiin?

Mitä sovittiin?

Seuraava tapaaminen tai yhteydenotto:

PORUKKA-HAUTOMON ONNISTUMISTARINA

Katjan tie zumbaohjaajaksi

Katjan toiveena oli päästä zumbaohjaajaksi.
Hautomossa Katja sai tukea toiveen toteuttamiseen.
Katja oli harrastanut zumbaa voimisteluseurassa jo neljä vuotta.

Hautomon tukihenkilö ja Katja soittivat tutulle tanssinopettajalle,
joka saa itse tukea opettamiseen.
Hän antoi vinkkejä ohjaamiseen.
Puhelun jälkeen pohdittiin,
kuka muu voisi auttaa toiveen toteuttamisessa.

Katja ja tukihenkilö laittoivat sähköpostia Matille,
joka on erityisliikunnanohjaaja.
Viestissä Katja kertoi toiveestaan.

Katja ja Matti sopivat tapaamisen kahvilaan.
Tapaamisessa Katja kertoi osaamisestaan Matille.
Matti kertoi, että ohjaa jumpparyhmää maanantaisin.
Hän kysyi, haluaisiko Katja harjoitella yhdessä
ryhmän ohjaamiseen tarvittavia taitoja,
kuten liikesarjojen pilkkomista ja kuuluvan äänen käyttöä.

Katja innostui Matin ehdotuksesta.
He harjoittelivat jumppasalilla yhdessä ohjaamista.
Harjoittelun jälkeen sovittiin päivä,
jolloin Katja ohjaa Matin jumpparyhmää.

Katjaa jännitti, mutta kaikki meni hienosti.
Jumpparyhmän osallistujat tykkäsivät Katjan zumba-tunnista.
He toivoivat, että Katja tulee ohjaamaan vielä uudestaan.

ONNISTUTAAN YHDESSÄ!

8. Tehtävät selviksi

Kahdeksannessa tapaamisessa valmistaudutte ideanne toteutumiseen. Sovitte omista tehtävistänne, jotta asiat sujuvat hyvin. Onnistuminen on helpompaa, kun jokainen tietää tehtävänsä. Kerrotte toiminnasta myös muille ihmisille ja kutsutte heitä mukaan.

Ennen toiminnan alkamista tehtäviä asioita ovat esimerkiksi:

- kutsujen tai mainosten tekeminen ja jakaminen
- ohjelman suunnittelu
- tarvikkeiden ostaminen tai hakeminen

Toiminnan aikaisia tehtäviä ovat esimerkiksi:

- osallistujien neuvominen ja auttaminen
- ohjelman vetäminen
- kahvitarjoilu
- valokuvaaminen.

Toiminnan tai tapahtuman jälkeen täytyy huolehtia paikat kuntoon.

TEHTÄVÄ

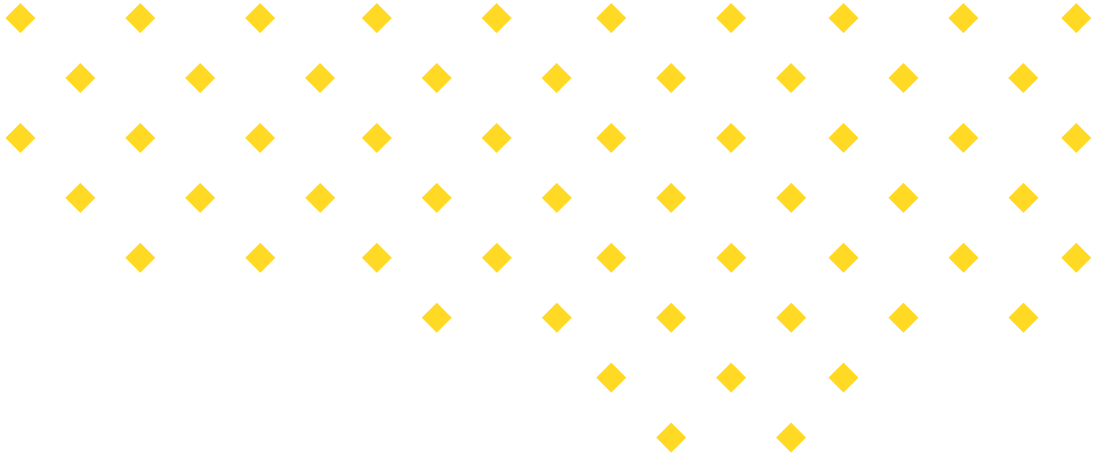
Omissa housuissa

Kirjoittakaa tai piirtäkää tilanteita tai tehtäviä, joissa olette mukana ennen toimintaa tai toiminnan aikana.

Näytelkää tai piirtäkää tehtävät ja tilanteet niin, että

- 1) ensin kaikki sujuu hienosti
- 2) sitten asiat menevät pieleen.

Keskustelkaa asioista, jotka menivät pieleen. Mitä tapahtui? Tehkää muistilista asioista, jotka auttavat onnistumaan.

VINKKI!

Viestintä - kerrotaan toiminnasta muille

Miettikää yhdessä, miten kerrotte toiminnasta muille ihmisille.
Valitkaa viestintään teille sopiva tapa.
On tärkeää tavoittaa ne ihmiset, joita haluatte mukaan toimintaan.

Pyytäkää yhteistyökumppaneita auttamaan.
He voivat jakaa esitteitä tai julkaisuja sosiaalisessa mediassa.

- 1) Tehkää julkaisu sosiaaliseen mediaan, kuten Facebookiin, Instagramiin tai TikTokkiin. Julkaisu voi olla kirjoitus, valokuva tai video. Kertokaa mitä tapahtuu, missä ja kenen kanssa.
- 2) Lehtitoimittajalle voi lähettää juttuvinkin, jossa kerrotaan toiminnasta. Toimittajan voi kutsua paikalle. Hän voi haastatella osallistujia ja kirjoittaa toiminnasta lehtijutun.
- 3) Mainoksia tai esitteitä voi viedä paikkoihin, joissa tiedätte toiminnastanne kiinnostuneiden ihmisten käyvän. Paperiset mainokset tavoittavat hyvin ihmisiä, jotka eivät käytä tietokonetta.

TEHTÄVÄ

Vahvuus- ja taitokartta

Jokaisella meistä on vahvuuksia ja taitoja.
Niiden jakaminen kasvattaa porukan yhteistä osaamista.

Täyttäkää ruudukko värittämällä vahvuuksia ja taitoja,
joita löytyy porukastanne.
Lisätkää tyhjiin ruutuihin muita asioita, joita osaatte.

Esiintymistaidot		Neuvominen	
	Rohkeus		Tietokonetaidot
Piirtäminen		Keittiötaidot	
	Laitteiden käyttäminen		Valokuvaaminen
Juttujen kertominen		Musiikki	
	Tietokonetaidot		Huumorintaju
Hyvä muisti		Kirjoittaminen	

TEHTÄVÄ

Työnjako

Miettikää tehtäviä, joista tulee huolehtia.

Pohtikaa, mitä osaamista tehtävään tarvitaan.

Apuna voi käyttää ryhmän yhteistä vahvuus- ja taitokarttaa.

Päättäkää yhdessä tehtävien jakamisesta.

Pohtikaa lopuksi, mitä tukea tarvitaan.

Mitä tehtäviä?	Mitä osaamista?	Kuka tekee?	Mitä tukea? Keneltä?

9. Tapahtumahetkellä – yhteistyön tähtihetki

Yhdeksäs tapaaminen on tähtihetki, jolloin ideanne toteutuu. Se on usein kiireinen ja täynnä tekemistä. Sovitut asiat on hoidettava. Lisäksi täytyy kysyä muilta osallistujilta, mitä mieltä he ovat toiminnasta. Samalla on tärkeää, että nautitte saavutuksistanne.

Itselle tärkeät asiat saavat ihmiset toimimaan. Tätä tukevat muilta saatu palaute ja kokemus siitä, että voi olla avuksi.

Onnistumista helpottavat

- tehtävien pilkkominen ja aikataulusta sopiminen
- selkeät ja kuvalliset ohjeet
- tieto tuen saamisesta.

Tavoitteiden toteutuminen tuottaa iloa ja hyvää mieltä. Voitte rohkeasti olla ylpeitä itse tehdyistä asioista!

TEHTÄVÄ

Palautteen kerääminen osallistujilta

Kysykää mukaan tulleilta ihmisiltä, mitä mieltä he ovat toiminnasta. Näin tiedätte, missä onnistuitte ja mitä pitää tehdä jatkossa toisin.

Palautetta voi kerätä eri tavoin. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi:

1. Palautteen kerääminen suurelle paperille. Osallistujia pyydetään kirjoittamaan ja piirtämään paperille terveiset, jotka he haluavat kertoa toiminnan järjestäjille.
2. Monistakaa palautekysely. Pyytäkää osallistujia täyttämään kysely ja palauttamaan se sovittuun paikkaan.

Palautekysely

Haluaisimme kuulla mielipiteesi

Onko sinulla ollut mukavaa?

kyllä / ei

Mikä on ollut mukavaa?

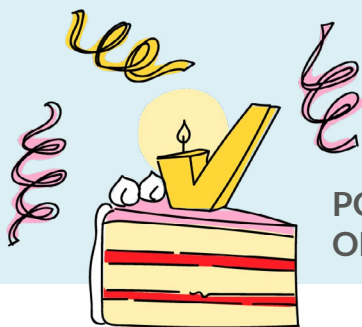

Mistä et pitänyt?

Mitä muuta haluaisit sanoa?

PORUKKA-HAUTOMON ONNISTUMISTARINA

Asukastoimintaa yhteisessä kerrostalossa

Tampereen Porukka-hautomo järjestettiin Härmälänrannassa Setlementtiasuntojen kerrostalossa.

Osallistujina olivat talon tukiasukkaat ja heidän naapurinsa. Yhdessä he suunnittelivat ja järjestivät asukastoimintaa, joka on tarkoitettu kaikille kerrostalon asukkaille.

Hautomossa tukiasukkaat ja naapurit tutustuivat toisiinsa. He kertoivat toisilleen yhteiseen tekemiseen liittyvistä toiveista: juhlista, laulamisesta ja tanssimisesta, yhteisistä peli-illoista ja puutarhan hoitamisesta sekä taidenäyttelystä. Yhdessä he suunnittelivat toiveiden mukaista toimintaa.

Suunnitelmat toteutettiin talon asukastoimikunnan kanssa. Asukastoimikunta on ryhmä asukkaita, jotka edistävät asukasviihtyvyyttä ja tekevät yhteistyötä vuokranantajan kanssa. Osa tukiasukkaista liittyi mukaan asukastoimikuntaan.

Tukiasukkaat ja naapurit jakoivat toimintaan liittyviä tehtäviä yhdessä. Asukastoimikunnan käyttörahoilla hankittiin tarvikkeita tapahtumiin. Osa porukasta kävi kaupassa ja valmisti tarjoilut. Toiset tekivät ja jakoivat kutsuja. Yksi osallistujista toimi valokuvaajana. Jotkut valmistelivat ja vetivät tapahtumien ohjelmaa, kuten yhteislaulua, taidenäyttelyn avajaiset sekä bingoa ja karaokea.

Tukiasunnossa asuva Sini ja Sinin naapuri kertovat yhdessä:
"On hyvä ajatus, että on erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä.
Tutustuu enemmän sitten toisiimme tän kautta.
Saa uusia ideoita ja ajatuksia.
On kavereita ja ei tarvitse olla ihan yksin kotona."

ME TEHTIIN SE!

10. Onnistumisten arviointi ja juhlistaminen

Viimeisessä tapaamisessa keskustelte, miltä toiminta ja asioiden tekeminen itse on tuntunut. Samalla arvioitte yhteistyön onnistumista. Lisäksi voitte miettiä, miten yhteistyö ja toiminta jatkuu. Lopuksi juhlitte yhdessä aikaan saatuja asioita.

Kutsukaa tapaamiseen kaikki ihmiset, jotka ovat osallistuneet idean toteuttamiseen. Kumppaneiden kutsuminen mukaan auttaa heitä kehittämään omaa toimintaansa. Mukaan kannattaa kutsua myös ihmisiä, jotka voivat auttaa jatkamaan toimintaa tulevaisuudessa.

Toiminnan arviointi

Arvioinnissa pohditte, miten Porukka-hautomon yhteistyö onnistui. Lisäksi mietitte, miten omat valinnat näkyivät toiminnassa. On tärkeää huomata asiat, joissa onnistuitte. Samalla voitte oppia, mitä kannattaisi tehdä toisin.

Onnistumisten juhlistaminen

Idean toteutuminen on vaatinut paljon työtä. Ahkeroinnin jälkeen on aika iloita onnistumisista. Muistakaa myös kehua toisianne! Onnistumisista jutteleminen ja kehujen kuuleminen tuottavat hyvää mieltä ja vahvistavat yhteishenkeä.

Onnistumisten juhlimiseksi voitte

- nauttia yhteiset kakkukahvit
- nostaa toisillenne onnittelumaljat
- tehdä muistoksi todistukset toimintaan osallistumisesta
- tehdä yhdessä jotain muuta mukavaa.

TODISTUS

on osallistunut Porukka-hautomon kehittämistoimintaan.

Porukka-hautomon jäsenet ovat yhdessä suunnitelleet ja järjestäneet toimintaa ja yhteistyötä, joka vahvistaa yhteisöllisyyttä asuinalueella.

Ryhmän saavutukset

Ryhmän yhteistyökumppanit

Aika ja paikka _____

TEHTÄVÄ

Toiminnan itsearviointi

Alla olevat kysymykset auttavat arvioinnissa.
Pohtikaa kysymyksiä ensin yksin tai pareittain.
Keskustelkaa tämän jälkeen kysymyksistä ryhmässä.

Mitä asioita teit itse?

Mikä oli parasta tai onnistui mielestäsi hyvin? Miksi?

Mistä asioista sait päättää?

Mitä uusia asioita kokeilimme? Mitä opimme?

Mikä oli vaikeaa tai ei onnistunut?

Mitä pitäisi jatkossa tehdä eri tavalla?

TEHTÄVÄ

Kehukaa onnistujia

Leikatkaa alla oleva Onnistuja-kyltti katkoviivaa pitkin.
Kierrättäkää kuviota ryhmässä.
Kehukaa vuorotellen Onnistuja-kylttiä pitävää kaveria
vastaamalla alla oleviin kysymyksiin.

- Mitä henkilö teki erityisen hyvin?
- Mistä haluat kiittää häntä?

Onnistuja voi kehua myös itseään.

- Mitä uutta olen oppinut tai kokeillut?
- Mistä asiasta itsessäni olen ylpeä tai iloinen?

LOPPUSANAT

Onnittelut yhteisestä matkasta!

On hienoa olla mukana tekemässä asioita alusta asti.
Omien ajatusten kertominen muille ja
toiveiden toteuttaminen vaativat rohkeutta.
Teillä on sitä ollut!

Matkan varrella olette oppineet itsestänne ja toisistanne.
Olette tutustuneet ja saaneet yhteisiä kokemuksia.
Omaan asuinalueeseen ja sen ihmisiin tutustuminen kannattaa.
Muiden ihmisten tunteminen tuo viihtyvyyttä asumiseen.

Porukka-hautomon jälkeen yhteinen matka jatkuu.
Voitte jatkaa toimintaa itse tai yhdessä kumppaneiden kanssa.
Aina toiminta ei jatku sellaisenaan.
Silloin voi miettiä, miten opittuja asioita voi hyödyntää muuten.

Tärkeintä on muistaa,
että yhteisöllisyys on mielekästä toimintaa ja tekemistä yhdessä.
Se on luottamusta ja tunnetta tarpeellisuudesta.
Avoin mieli auttaa yhdessä eteenpäin!

Porukka-hautomo auttaa asunnosta yhteisöön

Porukka-hautomo lisää
tukea tarvitsevien ihmisten osallisuutta
palveluissa ja lähiyhteisöissä.
Se on toiminnallinen menetelmä,
joka tukee osallistumista ja yhteistyötä
sekä tuottaa konkreettisia tuloksia.

Porukka-hautomon toiminta soveltuu
hyvinvointia ja osallisuutta tukevan toiminnan
kehittämiseen sosiaalipalveluissa,
järjestö- ja yhdistystoiminnassa
sekä kuntien hyvinvoinnin ja
terveyden edistämiseen liittyvässä työssä.